

حسین ابن سینا

شیخ الرئیس حسین بن علی بن سینا ، معروف به ابن سینا ، در ماه صفر سال 370 هجری قمری مطابق با 980 میلادی از پدری بلخی به نام عبدالله و مادری بخارایی به نام ستاره در قریه ای به نام خورمیشن میان بلخ و بخارا چشم به جهان گشود .

شرکت در جلسات بحث از دوران کودکی ، به واسطه ی پدر ، بوعلی را خیلی زود با مباحث و دانش های مختلف زمان خود آشنا ساخت. او تحصیلات مقدماتی از جمله ادبیات، قرآن، فقه و حساب را نزد پدر آموخت.

استعداد وی در فراگیری علوم، پدر را بر آن داشت تا به توصیه ی استاد وی ابو عبدالله ابراهیم بن حسین نائلی ، ابن سینا را به جز تعلیم و دانش اندوزی به کار دیگری مشغول نکند و چنین شد که وی به دلیل حافظه ی قوی و نبوغ خود در ابتدای جوانی در علوم مختلف زمان خود از جمله طب مهارت یافت ، به شکلی که در 16 سالگی به طبابت پرداخت .

تا آنجا که پادشاه بخارا، نوح بن منصور به علت بیماری خود، وی را به نزد خود خواست تا او را مداوا نماید، ابوعلی سینا بعد از تداوی از نوح تقاضا کرد تا به کتابخانه ی عظیم دربار سامانی دست یابد و از آن استفاده نماید این تقاضا مورد قبول نوح قرار گرفت. به این ترتیب وی توانست با استفاده از این کتابخانه بر علوم مختلف از جمله حکمت، منطق و ریاضیات تسلط یابد.

وی با وجود پرداختن به کار سیاست در دربار منصور، پادشاه سامانی و دستیابی به مقام وزارت ابوطاهر شمس الدوله دیلمی و نیز درگیر شدن با مشکلات ناشی از کشمکش امرا که سفرهای متعدد و حبس چند ماهه ی وی توسط تاج الملک، حاکم همدان، را به دنبال داشت. بیش از صدها جلد کتاب و تعداد بسیاری رساله نگاشته که هر یک با توجه به زمان و احوال او به رشته ی تحریر درآمده است.

وقتی در دربار امیر بود و آسایش کافی داشت و دسترسی اش به کتب میسر بود، نوشتن کتاب «قانون» در طب و کتاب «الشفایا» یا «دایره المعارف بزرگ فارسی» خود مشغول میشد که اوج کمال تفکر قرون وسطی است که بدان دست یافت و در تاریخ تفکر انسانی از تحقیقات معتبر جهان به شمار میرود.

اما در هنگام سفر فقط یادداشت ها و رساله های کوچک مینوشت . از میان تالیفات ابن سینا ، شفا در فلسفه و قانون در طب شهرتی جهانی یافته است . کتاب شفا در هجده جلد در بخش های علوم و فلسفه ، یعنی منطق، ریاضی ، طبیعیات والهیات نوشته شده است . شفا امروز نیز همچنان به عنوان یکی از معتبرترین کتب منطق مطرح است و طبیعیات والهیات آن هنوز مورد توجه علاقمندان است . کتاب قانون در طب در هفت جلد نیز که تا قرن ها از مهمترین کتب طبی به شمار میرفت ، شامل مطالبی درباره ی قوانین کلی طب ، دواهای ترکیبی و غیر ترکیبی وامراض مختلف میباشد.

ابن سینا در زمینه های مختلف علمی نیز اقداماتی ارزنده به عمل آورده است . او اقلیدس را ترجمه کرد ، رصدهای نجومی را به عمل در آورد و در زمینه ی حرکت ، نیرو ، فضای بی هوا (خلاء) نور و حرارت تحقیقات ابتکاری داشت . رساله ی وی درباره ی معادن ومواد معدنی تا قرن 13 در اروپا مهم ترین مرجع علم زمین شناسی بود . در یکی از کتابهای او فصلی به نام « اصل کوه ها » وجود دارد که بسیار جالب توجه است . ابن سینا در این کتاب مینویسد : « ممکن است کوه ها به دو علت به وجود آمده باشند یکی بر آمدن قشر زمین ، چنان که

در زمین لرزه های سخت واقع میشود و دیگر جریان آب که برای یافتن مجرا ، سبب حفر دره ها و درعین حال سبب برجستگی زمین میشود ، زیرا بعضی از زمین ها نرم هستند و بعضی سخت ، آب و باد قسمتی را می برند و قسمتی را باقی می گذارند . این است علت برخی از برجستگی های زمین».

ابن سینا میگفت افعال و حوادث مستقیماً از خدا بوجود نمی آید بلکه در نتیجه ی عمل غایی داخلی تکامل می یابد . سینا کوشش زیاد کرد تا نظریات فلسفی خود را با عقاید عامه ی مسلمانان وفق دهد . او همه ی قضایا را تنها به روش عقلی و کاملاً مستقل از قرآن مورد بحث قرار میداد ، بدین سبب بود که تا قرن ها خلافت ها و هیئت های حاکم ارتجاعی او را مظهر کفر و الحاد می دانستند و سوزاندن کتابهایش از سیاستهای متداول ، طی چند قرن در کشورهای اسلامی منطقه بود .

ابن سینا در یک رباعی به این مسئله پرداخته است :

کفر چو منی گزاف و آسان نبود محکم تر از ایمان من ایمان نبود

در دهر چو منی یکی و آن هم کافر پس در همه دهر یک مسلمان نبود

وبارائه ی نظر خود در مورد نحوه ی ارتباط و نسبت بین مفاهیم کلی مثل انسان ، فضیلت و جزئیات حقیقی به یکی از پرشهای علمای قرون وسطی که مدت های طولانی ذهن آن ها را به خود مشغول کرده بود پاسخ داد . تاثیر آرای فلسفی ابن سینا ، همچون آموزه های طبی او علاوه بر قلمرو اسلامی ، در اروپا نیز امری قطعی است . آلبر توس ماگنوس ، دانشمند آلمانی فرقه دو مینیکی (1200 تا 1280 میلادی) نخستین کسی بود که در غرب تفسیر و شرح امعی بر فلسفه ارسطو نوشت به همین دلیل اغلب او را پایه گذار اصلی ارسطوگرایی مسیحی میدانند . وی که جهان مسیحیت را با سنت ارسطویی الفت داد ، در شناخت آثار ارسطو سخت به ابن سینا متکی و معتقد بود . ابن سینا در سال 428 هجری قمری در همدان درگذشت .

<http://www.jokerkhob.blogfa.com/>
<http://www.bartarinblog.blogfa.com/>